

Bingöl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğrencilerinin Sigara İçme Konusunda Bilgi, Tutum ve Davranışları

Smoking Related Knowledge, Attitudes and Behaviors of Bingol University Veterinary Faculty Students

Aliye BULUT¹, Nur Özlem KILINÇ²

ÖZ

Giriş: Bu çalışma; Bingöl Üniversitesi Veteriner Fakültesi bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin sigara içme ile ilgili mevcut bilgi, tutum ve davranışları konusunda bilgi toplamak ve varsa bu konuyla ilgili aksaklıkları belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada kullanılan veri toplama aracı literatür bilgilerine dayanarak araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama formudur.

Bulgular: Öğrencilerin %12,2'si düzenli olarak sigara içmektedir. Yaş ile sigara içme durumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$). Sağlık problemi olma durumu ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmamaktadır ($p<0,05$).

Sonuç: Veteriner Fakültesi öğrencilerinin sigarayla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. Sigara içen öğrencilerin bırakması için programlara gereksinim vardır. Ayrıca; sigaraya başlamamak için önleyici eğitim programlarının gerekli olduğu da düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sigara içme; Veteriner öğrencileri; Bilgi düzeyi.

GİRİŞ

Sigara içme alışkanlığı; etkilerinin oldukça geniş halk kitlelerini ilgilendirmesi sebebiyle önemli bir halk sağlığı sorunudur (1-3).

Dünyada sigara kullanımını oldukça yaygındır ve giderek artmaktadır. Dünyada tütün kullanan kişi sayısının 1,5 milyara yakın olduğu ve tütün kullanan bu kişilerin yarısının bu nedenle öleceği belirtilmektedir. (4). Tüm dünyada, sigara ve diğer tütün ürünlerinin kullanımına genç yaşlarda başlanmakta ve az sayıda kullanan gençlerde bile nikotin

ABSTRACT

Introduction: This study; was carried out in order to determine the current knowledge, attitude, behaviors of students studying at the Bingöl University Faculty of Veterinary Medicine, and their problems regarding this issue, if any.

Method: Data of the research was collected with the data collection form developed by the researcher based on the literature information.

Results: 12.2% of students smoke regularly. There is no statistically significant relationship between age and smoking status ($p> 0.05$). There is a significant relationship between the state of health problem and smoking status ($p <0.05$).

Conclusion: It was determined that the students of the Faculty of Veterinary Medicine did not have sufficient knowledge about smoking. Programs are required for smoker students to quit. It is also thought that training programs are required to prevent students from starting to smoking.

Keywords: Smoking; Veterinary students; Knowledge level

bağımlılığı gelişmektedir (5). Bu durum sigaranın gençler arasında giderek artan bir salgın olmasına neden olmaktadır (6).

Türkiye’de mevcut düzenlemede sigara satın alma yaşı 18 olmasına rağmen, günlük olarak sigara içicilerinin yarısından fazlasının (%58,9) sigara içmeye bu yaştan önce başladığı görülmektedir (7). Sigaraya başlama yaşı kadınlarda 17,8 iken, erkeklerde 16,6 oranlarına düştüğü belirtilmektedir (8). Türkiye ‘de 16.000 gencin katıldığı Küresel Gençlik Tütün Araştırması’na göre (1); 13-15 yaş arası gençlerde erkeklerin %31,7’sinin kızlarda %19,7’sinin sigara içmiş olduğuna vurgu yapılmaktadır. Erişkin Küresel Tütün Araştırması 2012 Türkiye Raporu’na göre ise; 18 yaşın altında günlük olarak sigara içmeye başlayanların oranı %58,7 olarak rapor edilmektedir (erkeklerde %61,8, kadınlarda %49) (1). Ulusal Hastalık Yüğü Maliyet Etkin-

1. Dr.Öğr.Üyesi, Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bingöl/Türkiye.

E-posta Adresi: aliyedemirok@yahoo.com

ORCID ID: 0000-0002-4326-0000

2. Dr.Öğr.Üyesi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Elazığ/Türkiye.

ORCID ID: 0000-0001-6546-7021

Gönderim Tarihi:24.09.2019 - Kabul Tarihi: 05.11.2020

lik (UHY-ME) verilerine göre Türkiye’de sigara içme sıklığı % 40-71 olasılıkla 15-19 yaşlarında başlamaktadır (9). Türkiye’de sonuçlanan daha pek çok araştırmada; gençlerin sigarayı deneme ve içme oranlarının yüksek olduğu görülmektedir (1, 3, 6, 10).

Gençlerin erişkinlere göre duygusal değişikliklere ve kişilere uyum sağlama güçlüklerinin daha fazla, çevre üzerine kontrollerinin ise daha düşük olması; gençleri sigaraya başlama ve alışkanlık geliştirme açısından riskli grup haline getirmektedir (5). Erken yaşta sigaraya başlayan gençlerin, sigara içmeye ilişkin davranışlarının alışkanlığa dönüşmesi üniversite yıllarında denk gelmektedir. Bütün bu üniversite dönemindeki gençleri bağımlılıkla mücadele açısından önemli bir hale getirmektedir.

Bu çalışma; Bingöl Üniversitesi Veteriner Fakültesi bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin sigara ile ilgili mevcut bilgi, tutum ve davranışları konusunda bilgi toplamak ve varsa bu konuyla ilgili aksaklıkları belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini, araştırmanın yapıldığı dönemde Bingöl Üniversitesi Veteriner Fakültesi bölümünde öğrenim görmekte olan öğrenciler (148 kişi) oluşturmuştur. Veteriner Fakültesi, araştırmanın yapıldığı tarihten 3 yıl önce kurulmuş olup, araştırmanın yapıldığı tarihlerde toplam 3 sınıf mevcuttur. Araştırmanın verileri 15 Mart-15 Mayıs 2016 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırma öncesi, Bingöl Üniversitesi Yerel Etik Kurulundan onay alınmıştır. Çalışma Helsinki Deklarasyonu ilkeleri uyarınca gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı literatür bilgilerine dayanarak araştırmacı tarafından geliştirilen Anket Formudur. Anket formu 57 sorudan oluşmaktadır. İlk 18 soru öğrencilerin demografik özellikleri ilgilidir. Diğer sorular ise, sigara ile ilgili olarak öğrencilerin genel bilgi, tutum ve davranışlarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Veriler araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve istatistik analizler istatistik paket programı ile değerlendirilmiş olup, hata kontrolleri ve tabloları yapılmıştır. Ortalamalar standart sapma ile verilmiş (Ort.±ss), $p<0.05$ istatistiksel anlamlılık olarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans ve ortalama, nitel ikiden fazla gruplu verilerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin %12,2’si düzenli olarak sigara içmektedir (n=18). Yaş ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; 18-21 yaş grubunda düzenli içenlerin yüzdesi ise 8,3; 22 ve üzeri yaş grubunda düzenli içenlerin oranı ise %23,1’dir. Yaş ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$). Cinsiyet ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; erkeklerde hiç denemeyenlerin yüzdesi 42,3; kızlarda hiç denemeyenlerin yüzdesi 57,7’dir. Cinsiyet ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır ($p<0,05$). İkamet yeri ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; ailesiyle kalanlarda hiç denemeyenlerin sıklığı %1,4 olup, öğrenci evinde kalanlarda hiç denemeyenlerin sıklığı %43,7’dir. Özel yurtda kalanlarda; hiç denemeyenlerin sıklığı %18,3; devlet yurtda kalanlarda hiç denemeyenlerin sıklığı %23,9’dur. İkamet yeri ile sigara içme durumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 1).

Sağlık problemi olma durumu ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; sağlık problemi olmayanlarda düzenli olarak sigara kullananlar arasında sıklık %83,3; sağlık problemi olanlarda düzenli olarak sigara kullananlar arasında sıklık %16,7’dir. Sağlık problemi olma durumu ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 2).

Öğrencilerin “Sigara reklamları tümüyle yasak olmalıdır” ifadesine katılma durumu ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; ifadeye katılıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı %62,3; ifadeye katılmıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı %37,7’dir. İfadeye katılma durumu ile sigara içme durumu

arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$). “Topluma ait kapalı yerlerde sigara içimi yasaklanmalıdır” ifadesine katılma durumu ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; ifadeye katılıyorum cevabı veren-

lerde hiç denemeyenlerin sıklığı %88,1; ifadeye katılmıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı %11,9’dur. İfadeye katılma durumu ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$) (Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencilerin demografik bazı bilgilerine göre sigara içme durumları (N=148), Bingöl, 2016

Demografik Özellikler			Sigara içme durumu			Toplam	p
			Hayır, hiç denemedim	Ara sıra	Düzenli		
Yaş	18-21	n	55	45	9	109	0,052
		%	77,5	76,3	8,3	73,6	
	22 ve üzeri	n	16	14	9	39	
		%	22,5	23,7	23,1	26,4	
Cinsiyet	Erkek	n	30	31	16	77	0,002
		%	42,3	52,5	88,9	52,0	
	Kadın	n	41	28	2	71	
		%	57,7	47,5	11,2	48,0	
Sınıf	1.sınıf	n	26	19	4	49	0,105
		%	36,6	32,2	22,2	33,1	
	2.sınıf	n	25	22	3	50	
		%	35,2	37,33	16,7	33,8	
	3.sınıf	n	20	18	11	49	
		%	28,2	30,5	61,1	33,1	
Annenin mesleği	Ev hanımı	n	63	51	18	132	0,863
		%	88,7	86,4	100,0	89,2	
	Memur	n	2	2	0	4	
		%	2,8	3,4	0,0	2,7	
	İşçi	n	4	5	0	9	
		%	5,6	8,5	0,0	6,1	
	Esnaf	n	1	0	0	1	
		%	1,4	0,0	0,0	0,7	
Emekli	n	1	1	0	2		
	%	1,4	1,7	0,0	1,4		
Babanın mesleği	İşsiz	n	1	0	1	2	0,863
		%	1,4	0,0	5,6	1,4	
	Memur	n	16	10	4	30	
		%	22,5	16,9	22,2	20,3	
	İşçi	n	28	14	4	46	
		%	39,4	23,7	22,2	31,1	
	Esnaf	n	15	21	8	44	
		%	21,1	35,6	44,4	29,7	
	Emekli	n	11	14	1	26	
		%	15,5	35,6	44,4	29,7	

Kardeş sayısı	0-2	n	15	14	3	32	0,464
		%	21,1	23,7	16,7	21,6	
	3-5	n	25	26	10	61	
		%	35,2	44,1	55,6	41,2	
	6 ve üzeri	n	31	19	5	55	
		%	43,7	32,2	27,7	37,2	
Kalınan yer	Ailesiyle birlikte	n	1	3	0	4	0,445
		%	1,4	5,1	0,0	2,7	
	Öğrenci evi	n	31	31	9	71	
		%	43,7	50,8	50,0	47,3	
	Özel yurt	n	13	13	4	30	
		%	18,3	22,0	22,2	20,3	
	Devlet yurdu	n	17	11	3	31	
		%	23,9	18,6	16,7	20,9	
	Akrabasının evinde	n	9	2	2	12	
		%	12,7	3,4	11,1	8,1	

*Sütun yüzdesi alınmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin sağlık durumuna göre sigara içme durumları (N=148) , Bingöl, 2016

Sağlık Durumu			Sigara içme durumu			Toplam	P
			Hayır, hiç denemedim	Ara sıra	Düzenli		
Sağlık problemi varlığı	Hayır	n	65	51	15	131	0,505
		%	91,5	86,4	83,3	88,5	
	Evet	n	6	8	3	17	
		%	8,5	13,6	16,7	11,5	

*Sütun yüzdesi alınmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin sigara ile ilgili ifadeler katılma durumlarına göre sigara içme durumları, Bingöl, 2016

Sigara ile ilgili İfadeler			Sigara içme durumu			Toplam	p
			Hayır, hiç denemedim	Ara sıra	Düzenli		
Sigara reklamları tümüyle yasak olmalıdır (n=142).	Katılıyor	n	43	39	12	94	0,603
		%	62,3	70,9	66,7	66,2	
	Katılmıyor	n	26	16	6	48	
		%	37,7	29,1	33,3	33,8	
Topluma ait kapalı yerlerde sigara içimi yasaklanmalıdır.	Katılıyor	n	59	55	13	127	0,001
		%	88,1	100,0	72,2	90,7	
	Katılmıyor	n	8	0	5	13	
		%	11,9	0,0	27,8	9,3	
Sigara fiyatları aşırı derecede arttırılmalıdır.	Katılıyor	n	46	28	3	77	0,001
		%	69,7	50,9	17,6	55,8	
	Katılmıyor	n	20	27	14	61	
		%	30,3	49,1	82,4	44,2	
18 yaşın altındakilere sigara satışı yasaklanmalıdır.	Katılıyor	n	61	50	15	126	0,983
		%	92,4	92,6	93,8	92,6	
	Katılmıyor	n	5	4	1	10	
		%	7,6	7,4	6,3	7,4	

Sigarayla savaş için yapılması gereken kanun ve düzenlemeler etkilidir.	Katılıyor	n	38	35	8	81	0,285
		%	55,9	64,8	44,4	57,9	
	Katılmıyor	n	30	19	10	59	
		%	44,1	35,2	55,6	42,1	
Sigara içen kişinin yanında bulunmak rahatsız edicidir.	Katılıyor	n	56	48	12	116	0,277
		%	82,4	87,3	70,6	82,9	
	Katılmıyor	n	12	7	5	24	
		%	17,6	12,7	29,4	17,1	
Sigara içenlerin çoğu isterse sigarayı bırakabilir.	Katılıyor	n	48	43	8	99	0,048
		%	70,6	78,2	47,1	70,7	
	Katılmıyor	n	20	12	9	41	
		%	29,4	21,8	52,9	29,3	

* Verilen cevaplar üzerinden analiz yapılmıştır. Sütun yüzdesi alınmıştır.

TARTIŞMA

Sigara içimi dünyada ve ülkemizde önemli bir halk sağlığı sorunudur. Sorunların çözümü ve sağlık davranışlarına yansımaları açısından öğrencilerde sigara içimi ve ilişkili olan değişkenlerin belirlenmesi önemlidir.

Bu araştırma Bingöl Üniversitesi Veteriner Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler arasında 148 öğrencinin katılımıyla tamamlanmıştır. Türkiye’de üniversite öğrencileri arasında sigara içme sıklığı ve etkileyen faktörlerin değerlendirildiği benzer çalışmalar mevcuttur (11-16).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %12,2’si düzenli olarak sigara içmektedir. Ülkemizde üniversite öğrencileriyle yapılan bazı çalışmalarda sigara içme sıklıkları bu çalışmaya benzer şekilde %11,2 ile %25,3 arasında değişen sıklıklarda bulunmuştur (17-21). Araştırmada tespit edilen sigara içme yüzdesi literatür sonuçlarının alt sınırına yakın bir değerde olmasını iyi bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Ancak; sağlıkla ilgili bir bölümde okuyan öğrenciler arasındaki sıklığı ortaya koyduğu düşünüldüğünde rakam yüksek olarak değerlendirilmiştir.

Cinsiyet ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; erkeklerde hiç denemeyenlerin yüzdesi 42,3; kızlarda hiç denemeyenlerin yüzdesi 57,7’dir. Cinsiyet ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Kars il merkezinde üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmada ‘en az bir kez’ sigara içmeyi deneyenlerin yaygınlığı %57,5 iken halen

sigara içme sıklığının %32,3 olduğu, aynı çalışmada erkeklerde sigara içme yaygınlığı %41,0, kadınlarda ise bu rakam %19,0’dır (22). 2008 yılında Kırıkkale Üniversitesi öğrencilerinde yapılan çalışmada sigara içme sıklığı %31,6 (sigara içenlerin %66,1’i erkek, %33,9’u kadın) olarak bildirilmiştir (23).

İkamet yeri ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; ailesiyle kalanlarda hiç denemeyenlerin sıklığı %1,4 olup, öğrenci evinde kalanlarda hiç denemeyenlerin sıklığı %43,7’dir. Özel yurtda kalanlarda; hiç denemeyenlerin sıklığı %18,3; devlet yurtda kalanlarda hiç denemeyenlerin sıklığı %23,9’dur. İkamet yeri ile sigara içme durumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kılıç’ın yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşadıkları yer ile sigara içme durumu arasında anlamlı fark saptanmıştır (24).

Öğrencilerin “Sigara reklamları tümüyle yasak olmalıdır” ifadesine katılma durumu ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; ifadeye katılıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı %62,3; ifadeye katılmıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı %37,7’dir. İfadeye katılma durumu ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$). “Topluma ait kapalı yerlerde sigara içimi yasaklanmalıdır” ifadesine katılma durumu ile sigara içme durumu arasındaki ilişki incelendiğinde; ifadeye katılıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı %88,1; ifadeye katılmıyorum cevabı verenlerde hiç denemeyenlerin sıklığı

ğı %11,9'dur. İfadeye katılma durumu ile sigara içme durumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Altay ve Çetin (21) araştırmalarında sigara içen öğrencilerin %93,2'sinin sigarayı sağlığa zararlı olması sebebiyle bırakmadığı istediklerini tespit etmişlerdir. Korkmaz ve ark.'nın (25) yaptığı araştırmada ise, öğrencilerin sigara ile ilgili bazı sorulara verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde büyük çoğunluğunun (%92,3) sigaranın sağlığa olan zararlarını yeterince bildiği saptanmıştır. Bu veriler doğrultusunda, katılımcıların çoğunluğunun sigaranın sağlık açısından zararlı olduğunu bilmesine rağmen içiciliğe devam ettiğini söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, öğrencilerin %12,2'si düzenli olarak sigara içmektedir. Özellikle sağlıkla ilgili bir alanda görev yapacak olan geleceğin veterinerlerin topluma rol model olmaları gerektiği düşünüldüğünde meslek adayı öğrenci veterinerlerde sigara içme sıklığının azaltılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Buna yönelik sigaraya başlamadan önce önleyici eğitim programlarının gerekli olduğu, sigara içen gruba ise sigarayı bıraktırma programlarının uygulanması gerektiği düşünülmektedir. Önleme programlarının hazırlanmasında bu risk faktörlerinin de dikkate alınması ve sigara ile ilgili bilgilendirme eğitimlerinin ilköğretim döneminden itibaren verilmesi önerilir.

Çıkar çakışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çakışması bildirmemişlerdir.

Finansal destek

Bu çalışmada herhangi bir finansal destek yoktur.

YAZAR NOTU: Bu çalışma 03-05 Kasım 2016 tarihleri arasında 1. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi'nde sözlü bildiri (özet) olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR

1. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması Türkiye 2012, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu 2014, Ankara / Global Adult Tobacco Survey Turkey Report 2012. Ministry of Health, Publication No:948, Ankara, 2014.
2. Özcebe H, Gençler ve Sigara. Birinci Baskı. Sağlık Bakanlığı Yayınları, Yayın No:731 2008; Ankara.

3. Boyacı H, Çorapçıoğlu A, Ilgazlı A, Başyığıt İ, Yıldız F. Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinin Sigara İçme Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Solunum Hastalıkları* 2003;14: 169-175.
4. Mavili S Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bağımlılık Yapıcı Madde Kullanım Durumları. *Uzmanlık Tezi, Pamukkale Üniversitesi, 2017; Denizli.*
5. Karalezli A. Gençlik ve Sigara Bırakma Tedavileri. *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi* 2016; 4(1): 128-135.
6. Doğan Gümüş D, Ulukol B Ergenlerin Sigara İçmesini Etkileyen Faktörler ve Sigara Karşıtı İki Eğitim Modelinin Etkinliği. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2010; 17 (3):179-185.
7. *Global Adult Tobacco Survey Turkey Report, The Ministry of Health, Publ. 2010; No 803.*
8. Çalgan Z, Yeğenoğlu S, Tahir E, Bilir N. Community pharmacists' knowledge, attitudes and habits regarding smoking and health promotion in Ankara. *Turkish Journal of Pharmaceutical Sciences* 2007; 4(3):125-138.
9. Uyanusta Küçük FÇ. Gençler ve Tütün Ürünleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi* 2017; 26, Özel Sayı: 6-11.
10. Kaya N, Çilli AS. Üniversite Öğrencilerinde Nikotin, Alkol ve Madde Bağımlılığının Oniki Aylık Yaygınlığı, Bağımlılık Dergisi 2002; 3(2): 91-97.
11. Kılınç NÖ, Tezel A Üniversite Öğrencilerinin Sigara İçme Durumlarına Göre Öz-etkililik Düzeylerinin Değerlendirilmesi, *TAF Preventive Medicine Bulletin* 2012; 11(3): 210-214.
12. Yazıcı H, Şahin M. Üniversite Öğrencilerinin Sigara İçme Tutumları İle Sigara İçme Statüleri Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 2005; 13(2): 455-466.
13. Battaloğlu İnanç B. Ebelik Bölümü Öğrencilerinde Sigara, Alkol, Madde Kullanımını Etkileyen Faktörler ve Aile Sosyal Desteği. *Euras J Fam.Med* 2015; 4(1): 29-35.
14. Günbatır H, Sertoğullarından B, Ekin S. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerine Uygulanan Sigara Anket Sonuçları. *Van Tıp Dergisi* 2014; 21(1): 29-33.
15. Çilingir D, Hintistan S, Öztürk H. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Sigara Kullanma Alışkanlıkları ve Etkileyen Faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2012; 1(2): 69-85.
16. Çalışkan Ş. Üniversitesi Öğrencilerinin Sigara Kullanımını Etkileyen Faktörler. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2015; 8(2): 23-48.
17. Yüksel S, Cücen Z. Üniversitesi Öğrencilerinde Sigara Alışkanlığının Sorgulanması. *Türk Toraks Derneği* 2012; 13: 169-173.
18. Yıldırım Kaptanoğlu A, Polat G, Soyer M. Marmara

Üniversitesi Öğrencilerinde ve Öğretim Üyelerinde Sigara Alışkanlığı ve Durağan Maliyet İlişkisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 2012; 2(2): 119-125.

19. Günbatar H, Sertoğullarından B, Ekin S. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerine Uygulanan Sigara Anket Sonuçları. *Van Tıp Dergisi* 2014; 21(1): 29-33.

20. Battaloğlu İnanç B. Ebelik Bölümü Öğrencilerinde Sigara, Alkol, Madde Kullanımını Etkileyen Faktörler ve Aile Sosyal Desteği. *Euras J Fam. Med* 2015; 4(1): 29-35.

21. Altay B, Çetin A. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Sigara İçme Sıklığı ve Sigara İçmeyi Etkileyen Faktörler. *O.M.Ü. Tıp Dergisi* 2007; 24(2): 52-61.

22. Tanrıkulu AÇ, Çarman KB, Palancı Y, Çetin D, Karaca M. Kars İl Merkezinde Çeşitli Üniversite Öğrencileri Ara-

sında Sigara Kullanım Sıklığı ve Risk Faktörleri. *Tur Toraks Der* 2009; 10: 101-6.

23. Yurt Öncel S, Gebizlioğlu ÖL, Aliev Alioğlu F. Risk factors for smoking behavior among university students, *Turk J Med Sci* 2011; 41 (6): 1071-1080.

24. Kılıç N, Ek H.N. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sigaraya Yönelik, Bilgi, Tutum ve Davranışları. *Sağlık Bilimleri Dergisi* 2006; 85-90.

25. Korkmaz M, Ersoy Sıddıka, Özkahraman Ş, ve ark. Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencilerinin Tütün Mamülleri-Alkol Kullanım Durumları ve Sigaraya Yaklaşımları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2013; 20(2): 34-42.